

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 29/2010-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. januára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. K. J., N., zastúpeného advokátom JUDr. M. V., Advokátska kancelária V., s. r. o., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku v konaní vedenom pod sp. zn. PK 1 T 14/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. K. J. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. novembra 2009 doručená sťažnosť JUDr. K. J., N. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. PK 1 T 14/2009.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že na sťažovateľa bola 20. apríla 2009 podaná obžaloba na vtedajšom Špeciálnom súde v Pezinku (ďalej len „špeciálny súd“) a jeho vec bola v súlade s rozvrhom práce pridelená „*zákonnému sudcovi*“ – príslušnému senátu, ktorý v dňoch 6.a 7. júla 2009 uskutočnil vo veci sťažovateľa verejné zasadnutie.

Na základe nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/08 z 20. mája 2009, ktorým bol vyslovený nesúlad podstatnej časti zákona č. 458/2003 Z. z. o zriadení Špeciálneho súdu a Úradu špeciálnej prokuratúry a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 458/2003 Z. z.“) s príslušnými článkami ústavy a záväznej medzinárodnej zmluvy, stratil tento zákon k 17. júlu 2009 účinnosť, a preto podľa sťažovateľa „*nie je možné ďalej konať v neskončených trestných veciach*“.

Sťažovateľ uviedol, že na túto skutočnosť upozornil novovzniknutý špecializovaný trestný súd jeho obhajca na samotnom začiatku hlavného pojednávania 23. septembra 2009, na ktoré ho predvolal ešte vtedajší špeciálny súd. Na pojednávaní poukázal na to, že podľa čl. 141a ods. 4 písm. b) ústavy právomoc rozhodovať o pridelení a preložení sudcov patrí do pôsobnosti Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „súdna rada“), ktorá však doteraz nerozhodla o pridelení, dočasnom pridelení alebo preložení sudcov na špecializovaný trestný súd, a z tohto dôvodu neexistuje „*zákonný sudca*“, ktorý by mohol v súlade s právnym poriadkom vykonať hlavné pojednávanie vo veci sťažovateľa.

Zriadený špecializovaný trestný súd však v jeho veci konal, hlavné pojednávanie „*otvoril, skontroloval prítomnosť, vypočul obžalovaných a časť svedkov a následne odročil na január 2010*“. Sťažovateľ z tohto dôvodu podal námietku zaujatosti predmetného senátu, v ktorej dôvodil, že „*nerespektovaním vyššie uvedených skutočností, existuje dôvodná pochybnosť o jeho nezaujatosti k prejednávanej veci, resp. k nemu*“. Podľa vyjadrenia sťažovateľa senát podanú námietku „*ignoroval*“.

Sťažovateľ v sťažnosti poukázal na dôvodovú správu k zákonu č. 291/2009 Z. z. o Špecializovanom trestnom súde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 291/2009 Z. z.“), podľa ktorej relevantné ustanovenia tohto zákona majú „*zabrániť vzniku právneho vákuu v období po uverejnení*

nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. 17/08 z 20. mája 2009 v Zbierke zákonov Slovenskej republiky v súvislosti s agendou špeciálneho súdu a zachovať princíp právnej istoty v súvislosti s doterajším rozhodovaním špeciálneho súdu“, a to zabezpečením kontinuity v rozhodovaní právoplatne neskončených vecí, ktoré ku dňu zverejnenia nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/08 patrili do pôsobnosti špeciálneho súdu a ktoré dokončí špecializovaný trestný súd.

Sťažovateľ argumentoval, že s týmto nesúhlasí, pretože *„Princíp právnej istoty je vyjadrený v článku 1 ods. 1 ústavy (princíp materiálneho právneho štátu), pričom absolútnym princípom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 je presadenie koncepcie materiálneho, nie formálneho právneho štátu.“* Opierajúc sa o nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/08 z 20. mája 2009 vyslovil sťažovateľ záver, že *«nie je možné práve v záujme právnej istoty, kontinuálne pokračovať v činnosti tzv. „hybridného súdu“, ktorý v sebe inkorporuje prvky mimoriadneho súdneho orgánu, tak ako to predpokladala dôvodová správa a zakotvuje zákon č. 291/2009 Z. z., ktorý zriaďuje špecializovaný trestný súd»*.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na zákonného sudcu zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy postupom špecializovaného trestného súdu sťažovateľ poukázal na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej je zákonným sudcom sudca, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady na výkon tejto funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený v súlade s rozvrhom práce súdu.

Sťažovateľ argumentoval, že právomoc rozhodnúť o dočasnom alebo trvalom pridelení sudcu na konkrétny súd patrí výlučne súdnej rade, a to v zmysle zmocnenia čl. 141a ods. 4 písm. b) ústavy, ale aj podľa ustanovení zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 385/2000 Z. z.“), a preto postup špecializovaného trestného súdu je *„porušením ústavy“*, *„ a to článku 141a ods. 4 písm. a), b) ústavy“*.

Na tomto mieste použil sťažovateľ na podporu predložených argumentov svoju interpretáciu záverov rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 12/04. Rozhodnutie obsahuje názor ústavného súdu o možnosti zásahu do nezávislosti sudcov (zásahom do výkonu sudcovskej funkcie z hľadiska miesta jej výkonu) zmenou súdnych obvodov na základe čl. 143 ods. 2 ústavy (podľa ktorého ustanovenie súdov a súdnych obvodov možno zmeniť zákonom). Podľa sťažovateľa sa tento názor týka len novej súdnej organizácie pri zachovaní sústavy súdov, keď sa do nej nezaradzuje nový súdny orgán, tak ako je to v prípade zákona č. 291/2009 Z. z., ktorý takýto nový súdny orgán zriadil.

Podľa sťažovateľa rozvrh práce v zmysle zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z. z.“), ktorý má „*klúčový význam pre uplatnenie práva na zákonného sudcu*“, nebol pre špecializovaný trestný súd vypracovaný a vzhľadom na to, že zákon č. 458/2003 Z. z. stratil účinnosť, podľa rozvrhu práce špeciálneho súdu nebolo možné postupovať.

Sťažovateľ uviedol, že *„pokračovaním v hlavnom pojednávaní a odročením hlavného pojednávania, špecializovaným trestným súdom v mojej trestnej veci, vedenej na špeciálnom súde pod sp. zn. PK - 1Tš 8/2005 došlo k porušeniu ústavy v dotknutých článkoch, pretože v predmetnej trestnej veci konal sudca, resp. senát zložený zo sudcov, ktorý neboli na novovzniknutý súdny orgán pridelení, resp. dočasne pridelení Súdnou radou, ktorej ako jedinej prislúcha táto právomoc ex constitutio a nemožno ju obmedziť, resp. obísť žiadnym zákonom. V podstate sa vytvoril právny stav, kedy si zákonodarca uzurpoval túto ústavnú právomoc Súdnej rady a sám prideliť sudcov na špecializovaný trestný súd. Zároveň namietaný senát nebol určený podľa rozvrhu práce v súlade so zákonom.“*.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva sťažovateľa na prejednanie jeho záležitosti súdom zriadeným zákonom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ dôvodil, že vzhľadom na to, že sudcovia senátu špecializovaného trestného súdu prerokujúceho jeho vec neboli na výkon svojej funkcie pridelení v súlade so zákonom č. 385/2000 Z. z., teda súdnou radou, nie sú určení zákonným spôsobom, a teda zákonnosť súdu nie je založená

na jeho zložení, tak ako to vyžaduje judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, na základe čoho možno vyvodiť záver o porušení čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil:

„1. Postupom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku v konaní vedenom pod sp. zn. PK 1T 14/2009 bol porušený článok 48 ods. 1 a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ,

2. Podľa § 56 ods. 3 písm. c) zákona č. 38/1993 Z. z. zakázal pokračovať v porušovaní základného práva alebo slobody.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti súdom zriadeným zákonom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. PK 1 T 14/2009.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Sťažovateľ uviedol, že v jeho trestnej veci, pôvodne vedenej na špeciálnom súde, pokračoval v rozhodovaní a vykonal hlavné pojednávanie senát špecializovaného trestného súdu, ktorého členovia neboli do svojich funkcií kreovaní ústavne konformným spôsobom. Sťažovateľ vychádzal z argumentov, že nálezom ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/08 bol vyslovený nesúlad zákona č. 458/2003 Z. z. a ustanovení ďalších relevantných právnych predpisov s príslušnými článkami ústavy a záväznej medzinárodnej zmluvy, na základe čoho zákon č. 458/2003 Z. z. ku dňu vyhlásenia predmetného nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky 17. júla 2009 stratil účinnosť.

Trestnú vec sťažovateľa prevzal novovzniknutý súdny orgán – špecializovaný trestný súd zriadený zákonom č. 291/2009 Z. z. Sťažovateľ namietal, že vo veci konajúci senát špecializovaného trestného súdu, teda jeho členovia, neboli pridelení na tento súd súdnou radou tak, ako si to vyžaduje čl. 141a ods. 4 písm. b) ústavy a naň nadväzujúce ustanovenia § 11 ods. 1 a § 12 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z., a navyše tomuto senátu vec sťažovateľa nebola pridelená na základe vypracovaného rozvrhu práce v súlade s ustanovením § 51 zákona č. 757/2004 Z. z.

Námietka sťažovateľa sa teda netýka pochybení v procesnom postupe špecializovaného trestného súdu pri prerokúvaní jeho veci, ale poukazuje na porušenie

pravidiel ústavnosti a zákonnosti pri pridelení členov rozhodujúceho senátu na špecializovaný trestný súd.

Tak ako to uvádza samotná dôvodová správa k zákonu č. 291/2009 Z. z., kontinuitu pri prechode právomoci špeciálneho súdu na špecializovaný trestný súd zabezpečil samotný zákon č. 291/2009 Z. z., ktorého čl. II novelizoval zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok účinný od 1. januára 2006“) tak, že za § 567e vložil § 567f, ktorý v odseku 1 zakotvil, že vo veciach, ktoré patria do pôsobnosti špecializovaného trestného súdu, v ktorých bolo začaté trestné stíhanie pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, je príslušný na konanie špecializovaný trestný súd, ak ďalej nie je ustanovené inak, a ktorého čl. XII novelizoval zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.) tak, že za § 18h vložil § 18i, ktorý ustanovil, že výkon súdnictva, všetky práva a povinnosti vrátane prechodu správy majetku štátu, práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov a štátnozamestnaneckých vzťahov a iných obdobných právnych vzťahov a práv a povinností z osobných vzťahov sudcu k štátu prechádza dňom vyhlásenia nálezú ústavného súdu sp. zn. PL.ÚS 17/08 z 20. mája 2009 v Zbierke zákonov Slovenskej republiky zo špeciálneho súdu na špecializovaný trestný súd.

Podľa čl. 143 ods. 1 ústavy sústavu súdov tvoria najvyšší súd a ostatné súdy.

Podľa čl. 143 ods. 2 ústavy podrobnejšiu úpravu sústavy súdov, ich pôsobnosť, organizáciu a konanie pred nimi ustanoví zákon.

Ústavný súd už vo svojej rozhodovacej činnosti na základe výkladu čl. 148 ods. 1 ústavy v spojení čl. 143 ods. 2 ústavy judikoval, že okrem zmeny súdnych obvodov možno zákonom zmeniť aj ustanovenie súdov (PL. ÚS 12/04).

Opierajúc sa o túto judikatúru možno jednoznačne konštatovať, že k prechodu sudcov špeciálneho súdu na špecializovaný trestný súd došlo na základe zákona, ktorého prijatie má výslovnú oporu v texte ústavy, konkrétne v čl. 143 ods. 2 ústavy, ktorý

umožňuje upraviť existujúcu súdnu sústavu aj zriadením nového súdneho orgánu. Prijatie takéhoto zákona majúceho výslovnú oporu v texte ústavy môže mať za následok aj prechod sudcu na iný súd (PL. ÚS 12/04).

Podľa dôvodovej správy mal novozriadený špecializovaný trestný súd kontinuálne nadviazať na činnosť špeciálneho súdu, a takto okrem prechodu právomoci rozhodovania neskončených vecí prerokúvaných pôvodne pred špeciálnym súdom na špecializovaný trestný súd, nepochybne bola táto náväznosť spojená aj s prebratím vypracovaného rozvrhu práce špeciálneho súdu stanovujúceho harmonogram pridelenia prerokúvaných vecí prijatého regulárnym spôsobom v súlade s ustanoveniami § 51 zákona č. 757/2004 Z. z.

Možno teda vyvodiť záver, že senát špecializovaného trestného súdu prerokúvajúci vec sťažovateľov bol kreovaný v súlade so zákonom, určený zákonným rozvrhom práce, v zmysle zmocnenia relevantných ustanovení zákona č. 291/2009 Z. z., prostredníctvom ktorých je v danom konkrétnom prípade sťažovateľa ústavná požiadavka prerokovania veci zákonným sudcom dodržaná.

Sťažovateľ teda namietal neústavnosť postupu zákonodarcu, ktorý si podľa neho osvojil právomoc patriacu podľa ústavy výlučne súdnej rade a rozhodol sám o pridelení sudcov pre novovzniknutý súdny orgán. Mimo rámca uvedených námietok týkajúcich sa porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru predostrel sťažovateľ aj názor o porušení princípu právnej istoty vyjadreného v čl. 1 ods. 1 ústavy kontinuálnym pokračovaním špecializovaného trestného súdu v činnosti špeciálneho súdu, ktorého zriadenie nebolo v súlade s čl. 1 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd zdôrazňuje, že vychádza z prezumpcie ústavnosti všetkých ustanovení zákona č. 291/2009 Z. z. a nemôže v rámci konania o sťažnostiach fyzických a právnických osôb podľa § 49 a nasledujúcich zákona o ústavnom súde skúmať ústavnosť predmetného právneho predpisu. Priestor pre riešenie uvedenej otázky poskytuje iba konanie o súlade právnych predpisov podľa § 37 a nasl. zákona o ústavnom súde, na iniciovanie ktorého navyše v zmysle právnej úpravy [§ 37 ods. 1 s odkazom na § 18 ods. 1 písm. a) až f) zákona o ústavnom súde] nie je sťažovateľ aktívne procesne legitimovaný.

Na základe uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že námietka sťažovateľa o porušení jeho základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti súdom zriadeným zákonom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. PK 1 T 14/2009 je zjavne neopodstatnená.

Na základe všetkých uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. januára 2010